

Van de redactie

Na de vakantie bent u in klas drie gestart met het vmbo. Misschien was u er klaar voor, misschien nog niet helemaal. Hoe het ook zij, op uw school en in uw klas zal er de komende jaren nog veel gaan veranderen. De afgelopen tien jaren is er buiten de school heel veel veranderd zonder dat de school hierin spontaan kon meekomen. Nu zijn we bezig met een inhaalslag.

De vervolgopleidingen en de bedrijven vragen om modern opgeleide leerlingen. Maar ook de leerlingen zelf hebben recht op een passende opleiding. Zij moeten het gevoel hebben dat ze voor de toekomst en voor hun eigen toekomst worden opgeleid.

Het impulsproject Bouwtechniek draagt hieraan bij middels een groot aantal deelprojecten. Ook in het tweede nummer van deze Nieuwsbrief treft u weer vele belangrijke bijdragen aan. Als redactie wensen we u veel leesplezier toe en succes met de invoering van het nieuwe vmbo.

Terugblik op 6 juni

De start van het schooljaar 2001/2002 in het voortgezet onderwijs is inmiddels weer een feit en daarmee ook de formele start van het vmbo in leerjaar 3.

Als afdeling bouwtechniek is het zaak met de beleidsmakers in uw school structureel contact te hebben over het invoeringsproces en ook contacten met regioscholen kan ik van harte aanbevelen; want het wiel hoeft immers niet...

Bij deze nodig ik afdelingen bouwtechniek vmbo dan ook uit om echte knelpunten op het gebied van beschikbaarheid methodes, aanpassing vaklokalen, noodzakelijke inventaris en andere randvoorwaarden ook te melden via www.vmbo-loket.nl op de website van het platform vmbo-bt.

Tevens kunt u een enquêteformulier verwachten van Platform en ToekomstPas.

U begrijpt dat wij uw problemen op schoolniveau niet kunnen oplossen, maar wellicht kunnen we soms gerichte adviezen geven en

krijgen we een beeld van wat er landelijk aan invoeringsproblematiek binnen bouwtechniek speelt. Dit kunnen we dan in het periodiek overleg met OCenW naar voren brengen en bespreekbaar maken op de regiobijeenkomsten. Op 6 juni heb ik met veel genoeg ruim 450 belangstellenden en genodigden voor de landelijke dag vmbo 'Bouwtechniek uit de steigers' welkom mogen heten in het RAI Congrescentrum te Amsterdam. De branche, vakorganisaties en OCenW gaven hier acte de présence middels bijdragen van de heren Brinkman, de Vries en mevrouw Adelmund. De heer Mons (projectleider ToekomstPas) gaf een toelichting op dit ambitieuze project dat ik gezien de 'bouwbrede' aanpak enerzijds toejuich, maar waaraan anderzijds nog een aantal 'open einden' zit die ik heb toegelicht tijdens de opening en die voor de introductie in de scholen eerst geregeld moeten worden. In deze nieuwsbrief treft u een uit-

Inhoud

- Van de redactie
- Terugblik op 6 juni
- Eerste pilot-examens vmbo afgenomen
- Bouwdocenten opgelet: de ToekomstPas komt eraan!
- Bouwtechniek nog steeds voorop in betrokkenheid en kwaliteit
- Impulsprojecten
 - 1.2 Implementatiewijzer Bouwtechniek
 - 2.1a Blauwdruk voor regionale samenwerking
 - 2.8 Stagewerkboek
- Gelezen: Schroevendraaierset kan uit de gereedschapskist verdwijnen
- Gelezen: Schilder spaart tijd met profi-schuurspons
- De constructie van centrale examens bouwtechniek

gebrede bijdrage aan van de heer Mons.

Al met al... en gehoord de vele reacties tijdens en na afloop van deze manifestatie durf ik te stellen dat we van een geslaagde landelijke dag mogen spreken.

Inmiddels hebben alle scholen van OCenW een uitvoerig pakket exameninformatie ontvangen en ik ga ervan uit dat ook uw sectie inmiddels geïnformeerd is.

Ik hoop tenslotte dat u allen genoten hebt van een 'energie-opbouwende vacantie' en wens alle individuele collega's en secties bouwtechniek sterkte en wijsheid toe bij de invoering van het nieuwe opleidings- en examenprogramma bouwtechniek onder het motto: 'Niet het vele is goed, maar het goede is veel'.

Hans Scheres

Voorzitter platform bouwtechniek

Eerste pilot-examens vmbo afgenomen

Pilot-examens 2001

In april en mei 2001 zijn de eerste pilot-examens vmbo afgenomen door de scholen die deelnemen aan het pilot-project centrale examinering vmbo. Voor timmeren, metselen en schilderen betreft het pilot-examens voor de beide beroepsgerichte leerwegen:

- voor de basisberoepsgerichte leerweg een centraal schriftelijk examen (cse) en een centraal praktisch examen (cpe);
- voor de kaderberoepsgerichte leerweg een cse en een centrale integratieve eindtoets (cie).

De pilot-examens zijn voorlopers van de centrale examens, die in het examenjaar 2003 voor het eerst plaatsvinden in het nieuwe vmbo. Elders in deze Nieuwsbrief kunt u lezen hoe de centrale examens van 2003 en ook de pilot-examens van 2001 en 2002 tot stand komen. Met uitzondering van de integratieve eindtoets overlappen de pilot-examens bouwtechniek en de landelijke B- en C-examens van het

Examenbureau VBO elkaar voor een groot gedeelte.

Vanaf oktober 2001 kunt u kennis nemen van de pilot-examens via www.vmbo-examengids.nl.

Pilot-examens 2002

Voor 2002 worden nieuwe pilot-examens geconstrueerd. Naast een tweede lichting van de eerder genoemde pilot-examens komen er dan ook voorbeeldexamens voor het intrasectorale programma bouw-breed en voor de gemengde leerweg. Deze examens kunnen in oktober 2002 'gedownload' worden vanaf www.vmbo-examengids.nl.

Landelijke examens

De landelijke B- en C-examens van het Examenbureau VBO lopen nog door tot en met het examenjaar 2002. Timmeren en metselen kennen ook nog examens volgens een eigen structuur met deelkwalificaties. Deze staan bij de scholen bekend onder de naam 'experimentele examens' en kunnen

– in tegenstelling tot de reguliere landelijke examens– op drie vaste momenten in het schooljaar worden afgenomen. De experimentele examens lopen eveneens door tot en met 2002.

Deelnemen aan de pilot-examens 2002?

Voor de meeste pilot-examens kan dat. Het is echter niet de bedoeling dat u deelneemt aan zowel de landelijke als de pilot-examens bouwtechniek.

Informatie hierover is opgenomen in de Nieuwsbrief van het Examenbureau VBO van 20 april 2001 (jaargang 4, nr. 12). De informatie staat ook op www.vmbo-examengids.nl.

J. Kastelein

secretaris CEVO (Centrale Examencommissie Vaststelling Opgaven)

J. Kroesenbrink

projectleider Examenbureau VBO

Bouwdocenten opgelet: de ToekomstPas komt eraan!

Met ingang van september 2001 is er voor de leerlingen bouwtechniek in het derde en vierde leerjaar én voor de docenten bouwtechniek iets speciaals: 'de ToekomstPas'. Met de ToekomstPas –een pasje als een creditcard– krijg je korting op de aankoop van tal van artikelen. Maar de ToekomstPas staat in de eerste plaats voor een leerwerkgarantie van twee maal twee jaar voor leerlingen die ná het behalen van hun vmbo-diploma voor een vervolopleiding in de bouw- en houtnijverheid kiezen.

Op 6 juni was er een grootse manifestatie in de Amsterdamse RAI, waar de ToekomstPas werd gelanceerd en aandacht werd besteed aan alle andere initiatieven die momenteel in nauwe samenwerking tussen de bedrijfstak bouw en het vmbo worden ontplooid. Veel lezers van deze Nieuwsbrief zullen daarbij aanwezig zijn geweest. Toch lijkt het ons goed om nog eens uiteen te zetten wat de ToekomstPas precies is en hoe de school eraan mee kan doen.

Wat is de ToekomstPas?

Enkele jaren geleden is bij de werkgevers- en werknemersorganisaties in de bouw het idee ontstaan om leerlingen met interesse voor bouwtechniek al in een vroeg

stadium kennis te laten maken met de bedrijfstak. De belangrijkste promotie die wij voor de bouw kunnen maken, is een uitstekend geregeld beroepsopleiding. Na school kun je je melden bij een

samenwerkingsverband en kun je bij wijze van spreken zo aan de slag. De gedachte is toen ontstaan om deze 'leerwerkgarantie' vorm te geven door leerlingen die voor een bouwopleiding kiezen een pasje te geven, waarmee zij dit recht als het ware kunnen verzilveren.

Om het effect te versterken, zal deze pas reeds aan vmbo-leerlingen in het derde leerjaar worden verstrekt. Zij ontvangen de pas voor een periode van twee jaar, maar kunnen verlenging aanvragen wanneer ze voor een vervolopleiding in de bouw/houtsector kiezen.

Vandaar de naam ToekomstPas: de feitelijke leerwerkgarantie treedt pas op een later moment in de toekomst in werking.

Om de pas ook voor de groep vmbo'ers interessant te maken, biedt hij naast de leerwerkgarantie nog een aantal andere voordelen.

In de eerste plaats heeft de pashouder recht op kortingen bij aankoop van producten of diensten van bedrijven en organisaties die herkenbaar zijn aan het Countdown-logo. Dat zijn in Nederland alleen al twaalfduizend bedrijven, musea en attractieparken en nog eens een veelvoud daarvan in het buitenland. Ook geeft de ToekomstPas recht op voordeel bij speciale acties, die elke maand zullen wisselen. Ten slotte geeft de ToekomstPas toegang tot speciale onderdelen van de website www.toekomstpas.nl.

Welke partijen zitten erachter?

De ToekomstPas is oorspronkelijk een initiatief van sociale partners in de bouw (B&U en GWW), maar later sloten ook de afbouwsector (schilders, stukadoors, etc.) en de meubel- en houtbranche zich erbij aan. De commerciële voordelen die aan de ToekomstPas zijn verbonden, gelden voor alle pasbezitters - ongeacht de keuze voor een vervolgopleiding binnen de afdelingen bouwtechniek die zij maken na het behalen van het vmbo-diploma. In welke mate de leerwerkgarantie ook voor alle groepen gaat gelden, is echter nog de vraag. In de bouw-cao is de leerwerkgarantie vastgelegd, maar dat is niet of nog niet in alle andere betrokken cao's het geval. De praktijk is echter reeds op dit moment dat leerlingen met een vbo-diploma praktisch altijd ongehinderd een werk- en leerplek kunnen vinden in alle sectoren van de bouw- en houtnijverheid.

De uitvoering van het project ToekomstPas is in handen gelegd van de vier landelijke organen beroepsonderwijs in het bouw/hout-cluster: Bouwradius, SBW, Opleidingscentrum SVS en Stichting Hout & Meubel. Namens deze vier berust de projectleiding bij Bouwradius. Voor de begeleiding van het gehele traject is een extern bureau ingehuurd: NIAM-TMS uit Den Haag.

Doelgroep

De primaire doelgroep zijn de leerlingen in het derde en vierde leer-

jaar vmbo bouwtechniek (intra-sectoraal, basisberoepsgerichte, kaderberoepsgerichte en gemengde leerwegen; te zijner tijd ook leerwerktrajecten) én de docenten bouwtechniek van de vmbo-scholen. Wij schatten dit bestand in september 2001 op dertienduizend leerlingen en maximaal duizend docenten. Gaandeweg groeit deze doelgroep verder uit. Immers, aan het begin van elk nieuw schoolseizoen komen er weer zo'n zeseneenhalfduizend jonge bouwleerlingen bij, terwijl van de groep die op dat moment eindexamen vmbo bouwtechniek heeft gedaan, een fors deel zal doorstromen naar vervolgopleidingen in de bouw- en houtnijverheid.

Wanneer een volledige cyclus van zes jaar (twee jaar vmbo, twee maal twee jaar vervolgopleiding op mbo-niveau) is doorlopen, zal een stabiel bestand aan bezitters van de ToekomstPas zijn opgebouwd van ongeveer vijftieng à dertigduizend personen. Hierbij zijn wij er voorlopig van uitgegaan dat alleen de mbo-leerlingen die vanuit het vmbo bouwtechniek komen een ToekomstPas hebben, en dat niet ook al diegenen die aan een opleiding in de bouw- en houtnijverheid beginnen met een andere vooropleiding er een krijgen.

Leerwerkgarantie

Na het behalen van het vmbo-diploma bouwtechniek krijgen leerlingen die kiezen voor een vervolgopleiding op niveau BBL 2 een leerwerkgarantie, mits de aanmelding verloopt via het samenwerkingsverband. Dit betekent dat zij recht hebben op een werk/leerplek van twee jaar met eveneens recht op nog eens twee jaar om na afronding daarvan de BBL 3-opleiding te doorlopen. Vooral nog geldt dit voor opleidingen die vallen onder de bouw-cao, maar wij hopen spoedig ook te kunnen aangeven hoe de leerwerkgarantie in de andere sectoren werkt. In sommige gevallen kan er echter aanleiding zijn voor het samenwerkingsverband om een leerling eerst aan een soort intakeprocedu-

re te onderwerpen. Bijvoorbeeld wanneer iemand die op het vmbo het afdelingsprogramma schilderen heeft doorlopen, maar nu toch voor de BBL 2-opleiding metselen kiest. Maar ook bij leerlingen die een intrasectoraal programma of de gemengde leerweg hebben doorlopen, kunnen er twijfels zijn of de vooropleiding wel voldoende aansluit bij het beginniveau van de vervolgopleiding. Deze diagnostisering is bedoeld om het beste onderwijskundige traject voor de betrokken leerling vast te stellen, en zeker niet om hem of haar de leerwerkgarantie te onthouden. Het mag ook geenszins zo zijn dat leerlingen die een intrasectoraal programma hebben doorlopen meer moeite hebben om de leerwerkgarantie te verzilveren dan anderen. Immers, op sommige scholen bestaan geen aparte afdelingsprogramma's, waardoor iemand - ook al had hij of zij anders gewild - geen andere keuze heeft dan het intrasectorale traject. Er zal een onafhankelijk meldpunt worden ingericht, waartoe leerlingen die zich op welke manier dan ook benadeeld voelen door de wijze waarop de leerwerkgarantie wordt toegepast, zich kunnen wenden. Voorop blijft echter staan dat de leerling en de werkgever zich natuurlijk wel aan de gewone rechten en verplichtingen moeten houden die aan een normale arbeidsovereenkomst en praktijkovereenkomst zijn verbonden. In geval van verbreking van praktijkovereenkomsten bestaat er reeds een beroepscommissie die daarover uitspraken kan doen.

Countdown-voordelen en speciale acties

De ToekomstPas geeft recht op kortingen bij alle organisaties met het Countdown-logo. Welke organisaties dat zijn, staat in de Countdown-gids die jaarlijks verschijnt. De bezitters van de ToekomstPas ontvangen van ons een klein gidsje, waarin een selectie van deze aanbiedingen is opgenomen. Daarin staan ook de voorwaarden voor het gebruik van de pas als voordeelkaart vermeld.

Naast de permanente kortingen komen er ook maandelijkse acties. Elke maand zal er een nieuwe, speciale actie worden aangeboden. Deze aantrekkelijke aanbieding is uitsluitend bedoeld voor de ToekomstPas-houders. De eerste actie zal in september 2001 van start gaan.

Website

De website www.toekomstpas.nl is de toegang voor leerlingen die de vmbo-opleiding bouwtechniek volgen. Tevens dient de website als de centrale informatiebron voor bezitters van de ToekomstPas. De homepage laat alle facetten van de betrokken branches zien. Van hieruit heeft iedereen toegang tot branchespecifieke informatie, met name gericht op beroeps- en opleidingsmogelijkheden. Ook kan een beroepenspel worden gespeeld, waarmee inzicht wordt gegeven in de grote variatie aan mogelijkheden na de keuze bouwtechniek en de beroeps- en doorstroommogelijkheden.

De bezitters van de ToekomstPas hebben toegang tot een aantal, specifiek voor hen ontwikkelde onderdelen, zoals:

- *Jouw pas*: uitleg over de leerwerkgarantie, speciale aanbiedingen en info over de spaarpunten die met behulp van de ToekomstPas kunnen worden verdiend.
- *School*: de eigen plek voor leerlingen en docenten. In het klaslokaal krijgen leerlingen (audio)visuele ondersteuning aangeboden bij moeilijke onderdelen van de lesstof. Dit deel sluit aan bij de gebruikte methoden en is ontwikkeld in samenwerking met de betrokken uitgevers. De inhoud van het docentendeel is vooral gericht op de bevordering van het zelfstandig werken

en het zelfontdekkend leren en biedt ook mogelijkheden tot extra ondersteuning van zwakke leerlingen. De docent krijgt hints waarmee hij de leerlingen zelfstandig aan het werk kan zetten en praktische suggesties voor het leerwegondersteunend onderwijs. Ook worden links gelegd naar bestaande initiatieven en overige relevante websites.

- *Werk*: specifieke bedrijfsinformatie en een vacaturebank, waarin onder meer bedrijven zelf stageplaatsen en vakantiewerk kunnen aanbieden.
- *Virtueel plein*: hierin worden interessante branchegerichte projecten gevolgd. Deze projecten worden regelmatig gefilmd, waardoor leerlingen de mogelijkheid hebben de ontwikkeling van een project op de voet te volgen.
- *Forum*: communicatiemogelijkheden op drie niveaus, namelijk tussen leerling-leerling; docent-docent en leerling-docent.

Magazine

Voor de leerlingen verschijnt tweemaal per jaar een magazine. Met korte, eenvoudige teksten en veel ondersteunende illustraties vinden zij hierin informatie over de ToekomstPas en de inhoud van de website. Het magazine moet de toekomstpashouder stimuleren om de website te bezoeken.

Aanmeldingsprocedure

De aanmeldingsprocedure bestaat uit drie stappen:

1. eerst moet de school zich aanmelden als participant van de ToekomstPas;
 2. vervolgens ontvangt de contactpersoon van de school een wachtwoord;
- met dit wachtwoord kunnen individuele leerlingen en leerkrachten die tot de doelgroep behoren (zie boven) de ToekomstPas aanvragen.

Het aanmelden als school (stap 1) is mogelijk via de aanmeldingsbon die in de folder staat, welke zowel op 6 juni als een week later per post onder alle vmbo-scholen is

verspreid. Indien u daarover niet (meer) beschikt, kunt u zich ook via onze website aanmelden.

Na aanmelding als school ontvangt de opgegeven contactpersoon een brief met uitleg en een wachtwoord (stap 2). De contactpersoon wordt verzocht dit wachtwoord alleen te verstrekken aan de primaire doelgroep: de leerlingen die in september 2001 aan het derde of vierde leerjaar bouwtechniek beginnen en de docenten bouwtechniek.

Tevens hopen wij dat de contactpersoon er bij deze groep op aandringt het wachtwoord niet verder te verspreiden. De verleiding is wellicht groot om ook andere leerlingen en docenten op school deze voordelen te gunnen, maar het is in ons aller belang een zekere exclusiviteit rondom de ToekomstPas in stand te houden. Na het eerste jaar zullen we evalueren hoe deze procedure is verlopen.

Vanaf begin augustus 2001 is op de website het aanmeldingsformulier voor individuele leerlingen en docenten te vinden (stap 3). Dit werkt alleen maar als het wachtwoord van de school is ingevuld! Na aanmelding ontvangt eenieder binnen enkele weken de ToekomstPas thuis, met een begeleidende brief én het voordeeldigsje.

Tot slot

Natuurlijk zijn hiermee nog lang niet alle vragen over de ToekomstPas beantwoord. Allerlei praktische zaken (Wat te doen bij diefstal of verlies? Blijft de pas geldig voor zittenblijvers of tussentijdse afhakers? Wanneer kun je de pas aanvragen?) zullen worden geregeld in een apart reglement dat als bijlage bij de de Toekomst-Pas wordt meegestuurd. Op de website zullen we bovendien antwoord geven op veelgestelde vragen. Hebt u desondanks nu al vragen die niet op een antwoord kunnen wachten, stuur dan een e-mail naar info@toekomstpas.nl.

Michiel Mons
projectleider

Ton Fokker
NIAM-TMS

Bouwtechniek nog steeds voorop in betrokkenheid en kwaliteit

– Stand van zaken deelprojecten cluster 1 – door Wim Kluvers

De projecten van het impulsproject hebben als doel docenten te helpen bij de invoering van vernieuwingen. De projecten van cluster 1 leveren een bijdrage aan de invoering en organisatie van de examenprogramma's in de klas.

Zoals u hebt kunnen lezen in de eerste Nieuwsbrief, ben ik cluster-rapporteur van de deelprojecten van cluster 1. Voor veel docenten zal ik geen onbekende zijn omdat ik al vanaf 1985 - vanuit de SLO als thuisbasis - betrokken ben bij onderwijsvernieuwingenprojecten voor de afdeling bouwtechniek. Vanuit dit Twentse bedrijf zijn al veel praktische handreikingen voor docenten gemaakt om te gebruiken voor het moderniseren van het onderwijs in de klas. Ik noem de 'gele en blauwe boeken' op basis waarvan de leermethoden zijn ontwikkeld waaruit u de afgelopen periode hebt lesgegeven. Ik noem de platformstructuur en de regionale bijeenkomsten die op initiatief van de SLO zijn geïnstalleerd en recentelijk de examenprogramma's die voor het eerst een wettelijke status geven aan de inhoud van de beroepsvoorbereiding op het vmbo. Samen met mijn toenmalige SLO-collega's Ton Vianen, Jan Vos en Johan Bijlhout en Bert Koekkoek van KPC Groep (wie kent ze niet) hebben we ons best gedaan om u als docent zo goed mogelijk bij te staan om het onderwijs in de afdeling bouwtechniek aan te passen aan nieuwe wettelijke, inhoudelijke en maatschappelijke veranderingen.

Spraken we in het vorige traject over bouwtechniek *in* de steigers, nu spreken we over bouwtechniek *uit* de steigers. In een nieuwe situatie en met een nieuwe ondersteuningsploeg zetten we opnieuw ons beste beentje voor. We beseffen heel goed dat veranderingen niet altijd met applaus worden ontvangen en dat de vernieuwingsdrang

van hogerhand soms sneller gaat dan onderwijsgevendenden kunnen of willen volgen; en eigenlijk geldt dat ook voor ons. Toch is in deze snelle, soms vluchtige tijd voortdurende vernieuwing onontbeerlijk.

Als ik terug kijk en het huidige bouwtechniekonderwijs vergelijk met zo'n tien jaar terug, ben ik trots. Trots op onze bouwtechniekdocenten die dankzij hun inspanningen onze leerlingen nog steeds een uitstekende start geven voor hun rol in het nieuwe bedrijfsleven en de nieuwe maatschappij. Bouwtechniek vmbo loopt nog steeds voorop in betrokkenheid en kwaliteit. Kijk ik vooruit dan zie ik veel werk, maar ook veel mogelijkheden binnen de nieuwe wet- en regelgeving, door juist dat te doen wat het leren en onderwijzen in de vmbo-afdeling bouwtechniek aantrekkelijk houdt.

Mijn belangrijkste adviezen voor de komende periode zijn:

- Probeer als docent innovatie niet te zien als een bedreiging, maar gebruik innovatie om dat wat je ook zelf nu al wenselijk en haalbaar acht in te voeren in de dagelijkse lespraktijk in de klas.
- Onderzoek welke veranderingen nog niet haalbaar zijn, bijvoorbeeld omdat nog niet is voldaan aan de noodzakelijke randvoorwaarden.
- Zet samen met de schoolleiding een traject uit om ook de moeilijkere veranderingen te realiseren.
- Doe dat wat je kunt, maar laat je nooit gek maken door onmogelijke taken te aanvaarden.

Wim Kluvers, clusterrapporteur cluster 1

- Erken elk jaar opnieuw samen met de schoolleiding de mogelijkheden en onmogelijkheden en trek op basis daarvan je eigen afdeling bouwtechniek uit de steigers.

De deelprojecten van cluster 1 hebben als doel de docenten te helpen bij de invoering en organisatie van de examenprogramma's in de klas, ofwel hen te ondersteunen om aan de randvoorwaarden voor het invoeren van vernieuwingen te voldoen. In cluster 1 worden dertien deelprojecten uitgevoerd die onderling vaak aanvullend zijn.

Over de projecten 1.1 (Organisatie- en inventarisadvies afd. BT), 1.5 (Facilitair implementatiepakket schilderen) en 1.6 (Bevordering deskundigheid docenten) hebt u in het eerste nummer van deze nieuwsbrief kunnen lezen. Van sommige deelprojecten hebt u al kunnen profiteren, andere deelprojecten leveren in de loop van het komende cursusjaar in samenhang met de activiteiten in de regio hun specifieke bijdrage. In de tabel op pagina 6 is aangegeven welke producten u kunt verwachten van de deelprojecten van cluster 1.

Doe uw voordeel met het aanbod!

Naam deelproject	Te verwachten product(en)	Beschikbaar Ja, bestellen Nee, verwacht
1.1 Organisatie- en inventarisadvies afd. BT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan 2. Inventarisadvies BT 3. Voorstel urenbesteding beroepsgerichte vakken Bouwtechniek 4. Raamwerk/voorbeeld lokalenplan 5. Raamwerk programma van eisen voor de nieuwe leeromgeving 6. Plan van aanpak voor de organisatie van de lespraktijk en nieuwe didactiek 7. Raamwerkplan van aanpak voor uitvoering van de vernieuwing van de leeromgeving 	<p>Ja, SLO w.kluvers@slo.nl Ja, SLO w.kluvers@slo.nl Ja, SLO w.kluvers@slo.nl Ja, SLO Nee, december 2001 Nee, december 2001 Nee, voorjaar 2002 Nee, voorjaar 2002</p>
1.2 Implementatiewijzer bouwtechniek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Implementatiewijzer 2000 2. Bijgestelde implementatiewijzer 2002 	<p>Ja, a.vdburg@kpcgroep.nl Nee, voorjaar 2002</p>
1.3 Vmbo-instructiekaarten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Productinformatie 6 juni 2. Timmermaat instructiekaarten 3. Metselmaat instructiekaarten 	<p>Ja, R.vd.Water@Bouwradius.nl Nee, najaar 2001 Nee, najaar 2001</p>
1.4 Beeldmateriaal infrastructuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Productinformatie 6 juni 2. Instructie beeldmateriaal infrastructuur 	<p>Ja, dmeijer@sbwinfra.nl Ja, september 2001, kosten: f 25,- dmeijer@sbwinfra.nl</p>
1.5 Facilitair implementatiepakket schilderen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Productinformatie 6 juni 2. Inrichtingsadvies voor de werkplekken voor schilderen, stukadoren en reclame & decoratie 3. Overzicht materiaal en gereedschap 	<p>Ja, a.verboon@svs.nl Ja, a.verboon@svs.nl Ja, a.verboon@svs.nl</p>
1.6a Bevorderen deskundigheid docenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Brochure cursusaanbod voorjaar 2001 2. Brochure cursusaanbod 2001/2002 	<p>Ja, n.a.m.vanrooij@svs.nl Nee, najaar 2002</p>
1.6b Scholingsplan infra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Productinformatie 6 juni 2. Cursusaanbod <ul style="list-style-type: none"> - Kennismaken infrastructuur - Beginselen meten en uitzetten - Lezen van en werken met bouwtekeningen - Voorbereiden straatwerk 	<p>Ja, dmeijer@sbwinfra.nl Ja, dmeijer@sbwinfra.nl</p>
1.6c Praktijkstage infra	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aanbod regionale stages infra 	<p>Nee, voorjaar 2002</p>
1.7 Instroombevordering docenten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Blauwdruk bevordering instroom docenten 	<p>Nee, voorjaar 2002</p>
1.8a Ontwikkelen toetsenbank	<ol style="list-style-type: none"> 1. Projectplan 2. Toetsenbank bouwtechniek vmbo 	<p>Ja, hoekstra@saob.nl Nee, 2002</p>
1.8b Certificaat infrastructuur	<ol style="list-style-type: none"> 1. Productinformatie 6 juni 2. Implementatiewijzer introductie infrastructuur B/K/g (beton en infrastructuur samen) <ul style="list-style-type: none"> - inrichtingsadvies - overzicht materiaal en gereedschappen - voorbeeld certificaat/beoordeling - docentenhandleiding 3. Praktijkopdrachten infrastructuur 	<p>Ja, dmeijer@sbwinfra.nl Ja, september 2001, dmeijer@sbwinfra.nl Ja, september 2001, dmeijer@sbwinfra.nl</p>
1.9 Ontwikkelen leermiddelen hout en meubel	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lesmateriaal hout & meubel 2. Implementatiepakket hout & meubel 3. Toetsen 4. Vrijstellingsbeleid 	<p>Nee, 2002 Nee, 2002 Nee, 2002 Nee, 2002</p>
1.10 Inhoudelijke en onderwijskundige vernieuwing	<ol style="list-style-type: none"> 1. Initiatief document 2. Projectplan 3. Beleidsdocument inhoudelijke en onderwijskundige vernieuwing 	<p>Ja, hoekstra@saob.nl Nee, najaar 2001 Nee, najaar 2002</p>

Implementatiewijzer Bouwtechniek

–Project 1.2–

Tijdens een van de regionale bijeenkomsten in het schooljaar 1999/2000 werd de eerste versie van de mappen Bouwtechniek uitgereikt. In het kader van het impulsproject is onder code 1.2 de Implementatiewijzer Bouwtechniek opgenomen. Tijdens de eerste serie regionale bijeenkomsten in september en oktober 2000 is de map Bouwtechniek aan

de orde geweest. Aan de hand van de planningslijst is toen in kleine groepen gesproken over de knelpunten die er nog bestaan bij de invoering van het vernieuwde vak Bouwtechniek. Deze bijeenkomst was bedoeld om het gebruik van de mappen bij uw eigen werk op de school te stimuleren. Momenteel wordt gewerkt aan een update van een aantal onderdelen van de map.

Zo zal er onder meer worden ingegaan op leerwerktrajecten, het vormen van kernteams, het omgaan met intrasectorale programma's, werkplekkenstructuur en simulaties en integratie AVO-beroepsgericht. Het streven is erop gericht een en ander aan te bieden tijdens de tweede serie regionale bijeenkomsten Bouwtechniek (begin 2002). Voor meer informatie kunt u contact opnemen met de projectleider, Anton van der Burg van KPC Groep (073 – 6247 247).

Blauwdruk voor regionale samenwerking

–Project 2.1a –

Op landelijk niveau blijkt grote behoefte te bestaan om uniforme regionale samenwerkingsverbanden op te zetten tussen vmbo-scholen, ROC's, SWV-en en het bedrijfsleven. Deze samenwerkingsverbanden moeten bijdragen aan efficiënte leerroutes, uitwisseling van kennis en faciliteiten tussen onderwijsinstellingen onderling en het bedrijfsleven. Door zo vanuit een horizontaal onderwijsbestel de verticale leerkolommen meer te benadrukken, wordt het rendement voor alle betrokkenen – en bovenal de leerlingen - versterkt. Om aan deze vraag tegemoet te komen, is voor regionale samenwerking de Blauwdruk ontwikkeld.

Productomschrijving

1. De Blauwdruk geeft een handleiding voor het opzetten van een branchebreed regionaal samenwerkingsverband, de projectorganisatie daarvan en de taken en verantwoordelijkheden van de daarbinnen functionerende gremia.
2. De Blauwdruk biedt een instrument om knelpunten inzake de uitvoering van het vmbo-beroepsgerichte examenprogramma gestructureerd weer te geven en draagt voor de knelpunten suggesties aan om deze - zo mogelijk - op te lossen.
3. De Blauwdruk biedt een instrument om de aansluiting vmbo-vervolgonderwijs in kaart te brengen met registratie van programma-overlap en -hiaten, op basis waarvan individuele leerroute- of schoolaansluitingsafspraken gemaakt kunnen worden.
4. De Blauwdruk biedt een instrument om eventuele regionale verschillen in het verwachtings-

patroon van het SBO en de opleidingshaalbaarheid daarvan in het vmbo ten aanzien van de algemene vaardigheden te signaleren.

Productaanbeveling

De Blauwdruk biedt de mogelijkheid om op efficiënte wijze een samenwerkingsverband op te zetten en de knelpunten in de regionale afstemming vmbo-vervolgonderwijs in kaart te brengen. Door gebruik van de voorgestructureerde instrumenten kunnen deze na een toelichting eventueel in eigen beheer of onder leiding van een externe projectleider tegen relatief lage kosten regionaal worden uitgevoerd. De doorlooptijd kan - afhankelijk van de personele inzet - kort zijn. Indien dit systeem in alle regio's uniform voor een afdeling of sector wordt ingevoerd, kan het door uitwisseling van ervaringen in de Landelijke Platforms snel leiden tot een verbetering van aansluiting en doorstroming, verminderde uitval,

hogere motivatie, betere haalbaarheid en afstemming c.q. bijstelling van voor de leerling opeenvolgende onderwijsprogramma's. Hiermee wordt een hoger rendement in het onderwijs behaald en is er een betere voorbereiding van de leerling op de beroepsactiviteiten in het bedrijfsleven. De Blauwdruk is geënt op Bouwtechniek, maar kan ook toegepast worden bij andere technische afdelingen of sectoren. De Blauwdruk is een weergave van lopende aansluitingsprojecten Bouwtechniek en geeft derhalve praktische voorbeelden en oplossingen van (knelpunten welke in aansluitingsprojecten aan de orde kunnen komen. De Blauwdruk is te verkrijgen op CD-rom. Op de regio-bijeenkomsten ontvangt iedere school een exemplaar gratis.

Verschijnings-

datum: 1 oktober 2001

Prijs: f 25,-

Contact-

persoon: N.A.M. van Rooij
(Platform
Bouwtechniek)

Telefoon: 0182 - 641 111

Fax: 0182 - 641 100

E-mail: n.a.m.vanrooy@svs.nl

Te bestellen

bij: Platform vmbo bouw-
techniek (Postbus 76,
2740 AB Waddinxveen)

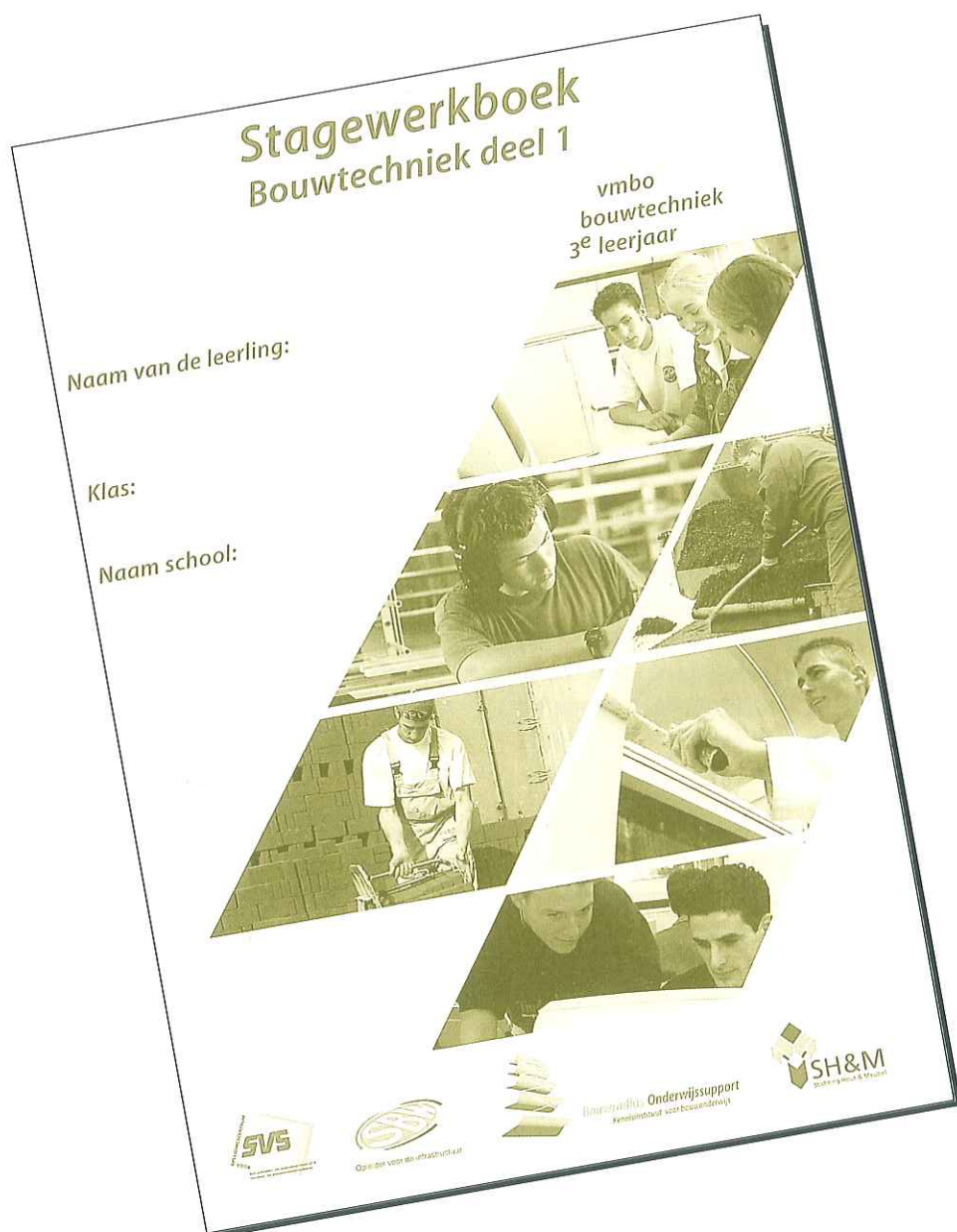
Stagewerkboek

–Project 2.8–

Het stagewerkboek van Bouwradius is enige tijd geleden in het noorden van het land ontwikkeld. Door een intensieve samenwerking met het bouwbedrijfsleven zijn de wensen van vmbo-docenten goed tot hun recht gekomen. Het stagewerkboek vervult namelijk een groot aantal functies. Het komt ten goede aan leerlingen, aan scholen en het bedrijfsleven en biedt bovendien ook ouders of verzorgers goede informatie. Het is zeker te danken aan het succes van deze eerste versie van het stagewerkboek dat er inmiddels een breder draagvlak is ontstaan voor een vervolg en een uniforme aanpak.

De landelijke opleidingsorganen binnen het bouw-houtcluster hebben overeenstemming bereikt om alle sectoren binnen bouwtechniek in het stagewerkboek op te nemen. Het betreft naast Bouwradius nu ook bijdragen van het Infra Opleidingscentrum SBW, de stichting Hout & Meubel en het Opleidingscentrum SVS. Maar dat is nog niet alles. Ook voor de metaaltechniek werd deze aanpak als goed voorbeeld overgenomen. Deze ontwikkeling komt de herkenbaarheid en de eenduidigheid ten goede.

Het stagewerkboek biedt de school, de docent en ouders een goed inzicht in het verloop van de stage. Of de stage nu lang of kort duurt, het geeft ook steun aan de leerling en aan de praktijkbegeleider. In het stagewerkboek staat allerlei praktische informatie. Zo is er een voorbeeld van een stage-overeenkomst opgenomen dat direct kan worden ingevuld door alle partijen. Ook zijn de richtlijnen uit het Arbo-besluit speciaal voor jongeren opgenomen. Er vindt een oriëntatie op veiligheid en arbeidsomstandigheden plaats. Uiteindelijk helpt het werkboek de leerling duidelijk te maken of zijn of haar beroepsbeeld bij hem of haar past. In het najaar zal tijdens de subnetwerkbijeenkomsten het nieuwe stagewerkboek worden toegelicht. Daarna zullen de stagewerkboeken via de Regionale Commissies Beroepsonderwijs Bouw aangeboden gaan worden. Het stagewerkboek is een uitgave van Bouwradius Uitgeverij. Er is een apart werkboek voor het derde leerjaar en een boek voor het vierde leerjaar. Een aardige bijzonderheid van het stagewerkboek is bovendien nog dat er zowel door het bedrijf als door de leerling een beoordelingsstaat over elkaars rol kan worden ingevuld. Op de laatste pagina kan de school een stageverklaring invullen waarmee de stage kan worden afgerond.

De constructie van centrale examens bouwtechniek

Wat is het verschil tussen centrale en landelijke examens?

Centrale examens worden onder verantwoordelijkheid van de overheid aan de scholen beschikbaar gesteld.

Dat gebeurt nu al voor vwo, havo en de algemene vakken in mavo/vbo volgens het C/D-programma. Om te kunnen slagen moet een leerling aan het centraal examen hebben deelgenomen. Voor de vakken die geen centraal examen kennen, verzorgt het Examenbureau VBO sinds 1993 landelijke examens.

De voor u bekende examens timmeren, metselen of schilderen vallen onder de landelijke examens. In tegenstelling tot centrale examens nemen scholen op vrijwillige basis deel aan de landelijke examens. Vanaf 2003 kennen alle algemene vakken en beroepsgerichte programma's in het vmbo een centraal examen. Ook voor bouwtechniek zijn er dan dus centrale examens.

Hoe komen de centrale examens tot stand?

De centrale examens worden geconstrueerd door de Citogroep. De CEVO (Centrale Examen-commissie Vaststelling Opgaven) stelt namens de minister de examens vast.

Wie zijn bij de bouw-examens betrokken?

De CEVO-afdeling bouwtechniek kent vier vaksecties: timmeren, metselen, schilderen en bouwbreed (intrasectoraal). In elke vaksectie zitten: een voorzitter, twee leden en een adviseur. Het voorzitterschap van de vier vaksecties is in handen van één persoon, die een leidinggevende functie in het mbo bekleedt.

Leden zijn docenten die lesgeven in de examenklassen van het v(m)bo. Zij zijn benoemd op voordracht van de onderwijsvakorganisaties en het platform vmbo-bouwtechniek. De adviseur zit in de vaksectie op voordracht van het landelijk orgaan van het beroepsonderwijs (Bouwradius voor timmeren en metselen, de SVS voor schilderen). In de Cito-constructiegroepen zitten eveneens vakdocenten uit het vmbo. Een toetsdeskundige van de Citogroep heeft de leiding van de constructiegroep en onderhoudt de contacten met de CEVO-vaksectie.

Welke rol speelt het Examenbureau VBO?

Elders in deze Nieuwsbrief kunt u lezen dat voor de examenjaren 2001 en 2002 pilot-examens beschikbaar komen als voorbeeld voor 2003. U leest daar ook dat de meeste van de pilot-examens een grote overlap vertonen met de examens van het Examenbureau VBO. De CEVO-vaksecties bouwtechniek hebben zowel de pilot-examens 2001 als de landelijke B- en C-examens van het Examenbureau VBO vastgesteld. En voor het examenjaar 2002 – wanneer de landelijke examens voor het laatst worden afgenomen – gaat het weer zo.

Tot en met 2002 werken de CEVO-vaksecties bouwtechniek daarom nog onder de verantwoordelijkheid van het Examenbureau VBO.

Zo werken CEVO en Examenbureau VBO tot en met 2002 nauw samen aan zowel de landelijke examens als de pilot-examens.

Bij de centrale examens vanaf 2003 kan daardoor worden voortgeboord op de landelijke examens en is sprake van een geleidelijke overgang van landelijke naar centrale examens.

J. Kastelein
secretaris CEVO

J. Krosenbrink
projectleider Examenbureau VBO

GELEZEN...

Schroevendraaierset kan uit gereedschapskist verdwijnen

Het ziet er ongeveer uit als een inbussleutel. Ondanks de eenvoud moet het gereedschap een revolutie ontketenen in de sector bevestigingsmaterialen. De omwenteling komt erop neer dat één schroevendraaier alle schroefmaten aan kan. Forward Engineering levert daarvoor de zogeheten Uni-Screw. Het systeem vervangt onder meer schroeven van de systemen Phillips, Pozi-Drive en Torx.

Eén stuk gereedschap is voldoende voor schroefmaten tussen M2 en M12. Het 'blad' bestaat uit drie hexagonalen die trapsgewijs oplopen. Ze passen in overeenkomstige gaten in de schroefkop. De kleinste schroef heeft alleen één zeskantig gat, de grootste drie. Hoe meer niveaus, hoe meer draaivlakken van de draaier worden gebruikt en hoe groter de kracht

die de gebruiker kan zetten. Omdat de draaier in de kop steekt, kan het gereedschap - ongeacht de draaikracht - niet uit de schroef schieten zoals dat bij kruiskopschroeven nogal eens gebeurt.

Met Uni-Screw hoeven monteurs beduidend minder vaak van schroefbit te wisselen, waardoor de werksnelheid vergroot en de investering in schroefgereedschap verkleind wordt. Bovendien belast het werk de armen minder, omdat het personeel met een kleinere kracht de draaier in de kop houdt; de schroef draagt het gewicht van het gereedschap. Andersom draagt het draaieind zonder gemagnetiseerd te zijn de schroef. Tevens zorgt de zeshoekige vorm ervoor dat een schroef minder dan drie graden uit het lood wordt ingedraaid.

De ontwikkeling van het systeem

hangt samen met recente verbeteringen voor koude-smeedprocessen. Die geven de 'wanden' van draaier en schroef precisie. Bij de toepassingen valt onder meer te denken aan beveiligingsschroefwerk. De kop van een schroef kan gemakkelijk worden gecamoufleerd.

**Forward Engineering Products
Birmingham,
telefoon: (0044) 12 17 71 43 45**

Colofon

De Nieuwsbrief 'Bouwtechniek uit de steigers' informeert docenten bouwtechniek over het landelijk impulsproject 'Vmbo in bedrijf - bedrijven in het vmbo'. Het project werkt aan de versterking van de positie van het vmbo in relatie tot het bedrijfsleven en het secundair beroepsonderwijs (SBO).

De Nieuwsbrief verschijnt twee tot drie maal per jaar en wordt verzonden aan scholen met een afdeling Bouwtechniek ten behoeve van docenten, sectordirecteuren en coördinatoren. Tevens wordt de Nieuwsbrief gezonden aan de samenwerkingsverbanden en de ROC's. De redactieraad van de Nieuwsbrief bestaat uit A.J.J. van der Burg (KPC Groep), W.Everaard (regio-coördinator ZO) en W.Verhoog (landelijk coördinator bouwtechniek). Voor bijbestellingen kunt u contact opnemen met het Platform vmbo bouwtechniek (Postbus 76, 2740 AB Waddinxveen).

Drukwerk
Printhouse, Voorschoten

Redactieadres
KPC Groep, A.J.J. v.d. Burg
Postbus 482
5201 AL 's-Hertogenbosch
Telefoon: 073 - 6247 247
Fax: 073 - 6247 294
E-mail: a.vdburg@kpcgroep.nl

Schilder spaart tijd met profi-schuurspons

Flexibel en het loopt niet vol. Zo prijst 3M het systeem SandBlaster aan voor het handmatig opschuren van watergedragen en synthetische ondergronden.

De reeks bestaat uit schuurblokjes en -vellen van 4 millimeter dik. De schurende toplaag is uitermate dun en 'breekt' niet bij dubbelvouden. De fabrikant leerde in de praktijk dat de schilder met SandBlaster eens zo snel een vlakke deur en een deur met stapeldorpels voorbehandelt. Ronde kanten worden beter opgeruwd zonder dat de verflaag beschadigt, omdat het schuurgereedschap zich aan de profilering aanpast.

De SandBlaster komt in drie varianten. De groengekleurde vellen en blokken met groftes van 36 tot 60

zijn bedoeld voor grove verwijdering en opzuiveren van afgebrande en afgebeten ondergronden.

Paarsgekleurd gereedschap (80, 100 en 150) schuurt lagen verf en lak met oplosmiddelen op. Goudkleurig materiaal (180 en 320) is bedoeld voor schuren van oude watergedragen ondergronden. Die worden na het reinigen en matteren in één laag afgewerkt. De schilder kan met SandBlaster ook de primer/voorlak handmatig opschuren.

**3M, Leiden,
telefoon: (071) 545 04 50**